

สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

มหาวิทยาลัยนครพนม

Cultural Competence of Nursing Students in Boromarajonani Nakhon Phanom Nursing

Collage , Nakhon Phanom University.

(Received: June 5,2024 ; Revised: June 21,2024 ; Accepted: June 22,2024)

เจริญชัย หมื่นห่อ¹ วิภาวรรณ สีหาคม²Chreonchai Muanhour¹ Vipawan Sehakom²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะทางวัฒนธรรม และเปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 222 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความตรงตามเนื้อหาและหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีครอนบาคได้เท่ากับ0.982 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และวิเคราะห์ Post Hoc ด้วย LSD

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มีระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้ 1) ด้านการมีความไวต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรม 2) ด้านการมีความสามารถในการ ติดต่อสื่อสาร 3) ด้านการเคารพความเป็นบุคคล 4) ด้านการเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม และ 5) ด้านการให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ส่วนผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษา พบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สมรรถนะทางวัฒนธรรม, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This research was survey research aimed at examining the level of cultural competence and comparing the cultural competence among nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom University. The sample consisted of 222 nursing students from Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom University, in the academic year 2023, selected through simple random sampling. Data was collected using a questionnaire, and the quality of the instrument was verified for content validity and reliability, achieving a Cronbach's alpha of 0.982. Data analysis was conducted using descriptive statistics, one-way analysis of variance and Post HOC by LSD

The research findings revealed that nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Phanom University, had a high level of overall and specific cultural competence. The levels of cultural competence in different aspects were ranked as follows: 1) sensitivity to cultural expressions, 2) ability to communicate, 3) respect for individuality, 4) understanding cultural differences, and 5) providing culturally congruent nursing care. Furthermore, the comparison of cultural competence among students showed a statistically significant difference at the 0.05 level between second-year and fourth-year nursing students.

Keywords: Cultural Competence, Students Nurse

บทนำ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านและแคลงทั้งนี้เพราะความเจริญทางด้าน

¹ พย.ม. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

² พย.ม. อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

การคมนาคมสะดวกและการติดต่อสื่อสารรวดเร็ว มีการเดินทางระหว่างกันของคนบนโลกนี้มากขึ้นและสะดวกขึ้น ทั้งเพื่อการประกอบอาชีพ การประกอบธุรกิจ การศึกษาต่อ เพื่อการท่องเที่ยว และอื่นๆ สังคมจึงเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเดิม กลายเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังคมไทยก็เช่นเดียวกันทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการลงทุน เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของโลก และเป็นศูนย์กลางการแพทย์ของเอเชีย (Medical Hub of Asia) ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยกลายเป็นสังคมที่ประกอบด้วยผู้คนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันมากขึ้น

ในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญเพิ่มขึ้น และเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของบุคลากรทางด้านสาธารณสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต พยาบาลถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการด้านสุขภาพ โดยการให้บริการนั้นจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้ใช้บริการ รวมทั้งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น จึงคาดการณ์ได้ว่าจะมีผู้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้ารับบริการในสถานบริการสุขภาพเพิ่มขึ้นเช่นกัน การปฏิบัติการพยาบาลท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้ใช้บริการ พยาบาลจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม อันเป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่ตอบสนองต่อความเชื่อ ทัศนคติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลที่อยู่ในความดูแล ดังนั้นพยาบาลที่มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมจึงสามารถปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของผู้ใช้บริการ ช่วยลดความขัดแย้งและความไม่เท่าเทียมกันของการให้บริการ ทั้งนี้การส่งเสริมให้พยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมนั้น ควรเริ่มตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จเป็นพยาบาลวิชาชีพ สมรรถนะทางวัฒนธรรม (cultural competence) ได้ ถูกกำหนดไว้เป็นคุณลักษณะ

ประการหนึ่งของบัณฑิตใน ศตวรรษ ที่ 21 สอดคล้องกับสภาการพยาบาลที่กำหนดว่า บัณฑิตพยาบาลควรมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรมีการพัฒนาพยาบาลให้มี ความไวต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ¹

พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติงานโดยตรงต่อชีวิต สุขภาพและอนามัยของประชาชน หากพยาบาลไม่มีความตระหนักและความรู้เรื่องวัฒนธรรมของผู้รับบริการ อาจทำให้เกิดปัญหาความเข้าใจผิดหรือความขัดแย้งด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และการปฏิบัติระหว่างพยาบาลและผู้รับบริการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การฟื้นฟูหายจากโรคและสุขภาพของผู้รับบริการ² พยาบาลจึงต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถปฏิบัติงานในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้ได้ซึ่งการปฏิบัติการพยาบาลดังกล่าว พยาบาลจะต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม (cultural competence) ที่ดี พอ ทั้งนี้ Campinha-Bacote เสนอความหมายของสมรรถนะ ทางวัฒนธรรมว่าคือ ผู้ที่เรียนรู้พัฒนาตนเองในการให้บริการ บุคคล ครอบครัว หรือชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบริบททางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ โดยเป็นบุคคลที่ตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural awareness) มีความรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรม (Cultural knowledge) มีทักษะทาง วัฒนธรรม (Cultural skill) มีความสามารถในการมี ปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับผู้รับบริการสุขภาพที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural interaction) และความต้องการมีสมรรถนะทาง วัฒนธรรม (cultural desired) (Campinha-Bacote, 2002)³ ในการนำแนวคิดนี้มาใช้ในการจัดการศึกษา พยาบาลจึงควรบูรณาการหลักการเกี่ยวกับเรื่องสมรรถนะทางวัฒนธรรมไว้เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตร โดยกำหนดให้แต่ละชั้นปีมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม ค่อยๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หรือควรสอนเป็นรายวิชาในหลักสูตร

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564) ซึ่งมีปรัชญาของ

หลักสูตรที่เน้นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และตอบสนองผู้รับบริการในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างเท่าทันพลวัตของโลก ซึ่งให้ความสำคัญกับการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมซึ่งหลักสูตรดังกล่าวได้ดำเนินการจัดการเรียนสอนมาครบ 3 ปี แล้วแต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม ทั้งนี้เพื่อประเมินและนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการประเมินการจัดการเรียนการสอนและเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยให้บรรลุตามปรัชญาของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปีที่ 2

- 4

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล และเปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปีที่ 2 - 4 ปีการศึกษา 2566 โดยทำการศึกษาในนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 523 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 523 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของ Krejcie & Morgan⁴ จากการประเมิน พบว่าต้องใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 222 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาแต่ละชั้นปี โดยใช้สูตร Optimum Sample Size และสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการศึกษาเรื่อง “สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม” แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอนรวม 34 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นปี ศาสนา ภูมิลำเนา ภาษาที่ใช้ได้รองจากภาษาไทย ภาษาถิ่นที่ใช้ประจำ กลุ่มผู้รับบริการ และศาสนาของผู้รับบริการ

ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้านคือ 1) การเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม จำนวน 4 ข้อ 2) การเคารพความเป็นบุคคล จำนวน 8 ข้อ 3) การให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ 4) การมีความไวต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรม จำนวน 3 ข้อ และ 5) การมีความสามารถในการสื่อสาร จำนวน 6 ข้อเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับจากคะแนน 1- 5 โดยมีเกณฑ์การประเมินการจัดระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจะแบ่งได้เป็น 3 ระดับ⁵ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 แสดงว่า อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 แสดงว่า อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 แสดงว่า อยู่ในระดับน้อย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้อง โดยให้คะแนนความเหมาะสมของข้อคำถามและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และนำคะแนนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้เท่ากับ 1 ทำการทดสอบค่าความ

เชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.982

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และวิเคราะห์ Post Hoc ด้วย LSD

จริยธรรมในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยยึดหลักเกณฑ์ตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) และแนวทางการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดี (ICH GCP) เลขที่ใบรับรองจริยธรรม คือ HE 11967

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 211 คน (ร้อยละ 95.0) อายุส่วนใหญ่ 21 ปี จำนวน 90 คน (ร้อยละ 40.5) รองลงมา 22 ปี จำนวน 57 คน (ร้อยละ 25.7) โดยมีอายุเฉลี่ย 21.55 ปี ($SD=1.271$) เป็นนักศึกษาชั้นปี 2 และชั้นปี 3 จำนวนชั้นปีละ 76 คนรวมเป็น 152 คน (ร้อยละ 68.5) ชั้นปีที่ 4 จำนวน 70 คน (ร้อยละ 31.5) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 216 คน (ร้อยละ 97.3) รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.8) ภูมิลำเนาของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 210 คน (ร้อยละ 94.6)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ระดับชั้นปีที่ต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และวิเคราะห์ Post Hoc ด้วย LSD

ระดับชั้นปี		ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	Mean	4.154	4.367	4.474
ชั้นปีที่ 2	4.154	-	-	-.32016*
ชั้นปีที่ 3	4.367	-	-	-
ชั้นปีที่ 4	4.474	.32016*	-	-

ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยค่าความแตกต่างกำลังสองน้อยที่สุด (Least square difference: LSD)

รองลงมาอยู่ภาคเหนือจำนวน 6 คน (ร้อยละ 2.7) ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยที่สามารถสื่อสารได้ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาลาวได้ จำนวน 154 คน (ร้อยละ 69.4) รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 45 คน (ร้อยละ 20.3) ภาษาท้องถิ่นที่ใช้สื่อสารเป็นประจำกับผู้รับบริการส่วนใหญ่ใช้ภาษาอีสาน จำนวน 194 คน (ร้อยละ 87.4) รองลงมาเป็นภาษาไทยกลาง จำนวน 15 คน (ร้อยละ 6.8) ผู้รับบริการที่นักศึกษาเคยให้การพยาบาลทั้งหมดเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 219 คน (ร้อยละ 98.6)

2. สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มีระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, $SD=.783$) และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการมีความไวต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.41$, $SD=.853$) ด้านการมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}=4.39$, $SD=.814$) ด้านการเคารพความเป็นบุคคล ($\bar{X}=4.35$, $SD=.838$) ด้านการเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.26$, $SD=.792$) และและด้านที่น้อยสุดคือ ด้านการให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.22$, $SD=.834$)

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาพยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ชั้นปีต่างกันมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

จากตาราง ที่ 2 เปรียบเทียบสมรรถนะทาง วัฒนธรรมของนักศึกษาระหว่างชั้นปีที่ 2 - 4 พบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมรรถนะทาง วัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 และสมรรถนะทางวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ

สรุปและอภิปรายผล

สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัย นครพนม พบว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีนครพนม มีระดับสมรรถนะทาง วัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุก ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้าน การมีความไวต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรม ด้านการ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ด้านการเคารพ ความเป็นบุคคล ด้านการเข้าใจความต่างทาง วัฒนธรรม และและด้านที่น้อยสุดคือ ด้านการให้การ พยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของเยาวดี สุวรรณาคะและคณะ⁶ ที่ศึกษา รูปแบบการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรม สำหรับอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ พบว่า ในระยะประเมินผลการพัฒนานักศึกษา พยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 และ 4 มีการรับรู้ สมรรถนะทางวัฒนธรรมทุกด้านอยู่ในระดับมากทุก ด้าน การศึกษาของ Ličen and Prosen⁷ ที่ศึกษาการ พัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรมในนักศึกษา พยาบาลและความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อม การทำงานในอนาคต: การศึกษานำร่อง ในประเทศ สโลเวเนียที่พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนราย ด้านเรียงตามลำดับคือด้านทักษะทางวัฒนธรรม ความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทาง วัฒนธรรมและด้านความไวต่อวัฒนธรรมและ การศึกษาของนราตรี อภิชัยเจริญ⁸ ที่ศึกษาสมรรถนะ การพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ

โรงพยาบาลกรุงเทพ ภาคตะวันออก พบว่าพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลกรุงเทพภาคตะวันออก มีระดับ สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องจากการ วิจัยนี้ศึกษาในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานใน โรงพยาบาลกรุงเทพซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชน พยาบาลวิชาชีพผู้ที่จะที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนี้อาจ ได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านการให้การดูแล ผู้รับบริการที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนที่จะ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลผู้รับบริการ ทำให้พยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมมาก ขึ้นกว่าพยาบาลทั่วไป

แต่แตกต่างจากการวิจัยของ ฮานีพะย เจ๊ะอาลี และเจ๊ะยาริเยาะ เจ๊ะโซ๊ะ⁹ ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะ การพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ พบว่านักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะด้านการพยาบาล ข้ามวัฒนธรรมทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากการการวิจัยของ ฮานีพะย เจ๊ะอาลีและเจ๊ะยาริเยาะ เจ๊ะโซ๊ะ ดำเนินการวิจัยใน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 – 3 ซึ่งยังมีประสบการณ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่1 ที่เริ่มเรียนในรายวิชาทั่วไปและวิชา พื้นฐานทำให้ความเข้าใจในสมรรถนะทางการพยาบาล ข้ามวัฒนธรรมจึงมีน้อยเมื่อเทียบกับนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่สูงกว่า การศึกษาของรุ่งนภา จันทรา และคณะ¹⁰ ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบัน พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลทั้งโดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง ดำเนินการวิจัยในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 แต่ผลการศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษา ก็ยังแตกต่างกันทั้งนี้อาจเนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ในการ จัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันมีรายวิชาที่สอน และให้ความสำคัญกับการดูแลผู้รับบริการที่มีความ หลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันจึงทำให้นักศึกษามีสมรรถนะทางวัฒนธรรมแตกต่างกันด้วย

และการวิจัยของมยุรี ลีกำเนิดไทย และอารี ชิวเกษมสุข¹¹ ที่ศึกษาสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลปทุมธานีที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี ยกเว้นด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลรวมทั้งพยาบาลวิชาชีพที่ทำงานแล้วก่อนหน้านี้พบว่า มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับนี้และบางด้านที่อยู่ในระดับปานกลางอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนพยาบาลที่ผ่านมายังให้ความสำคัญของการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมหรือสมรรถนะทางวัฒนธรรมยังไม่มากพอที่จะเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาลได้มากถึงขั้นสูงสุดได้

เปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาระหว่างชั้นปีที่ 2 -4 พบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมรรถนะทางวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 และสมรรถนะทางวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของเยาวดี สุวรรณาคะและคณะ⁶ ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะทาง

วัฒนธรรมทุกด้านของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาเป็นชั้นปีที่ 3 และ 2 ตามลำดับโดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($F=19.300, P<.000, df =2.258$)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยควรมีการให้อาจารย์พยาบาลเน้นย้ำ กระตุ้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับการให้บริการที่สมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีคะแนนน้อยได้แก่ การให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการ และการเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการให้มากขึ้น

2. ควรจัดกิจกรรมเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตรให้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยการประเมินของอาจารย์พยาบาล

2. ควรทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลในชั้นปีที่มีการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในทุกชั้นปี

3. การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนกับโรงพยาบาลของรัฐบาล

เอกสารอ้างอิง

- 1.เลขาธิการสภาการพยาบาล, สำนักงาน. (2561). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่องสมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรการอบรมการพยาบาลขั้นสูงระดับวุฒิบัตรและได้รับวุฒิบัตร/หนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์และการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์. ค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/004.pdf>
- 2.Giger, J.N. & Davidhizar, R. (2002). The Giger andDavidhizar Transcultural Assessment Model. *Journal of Transcultural Nursing*.13(3): 185-188.
- 3.Campinha-Bacote, J. (2002). The process of cultural competence in the delivery of healthcare services: A model of care. *Journal of Transcultural Nursing*, 13(3), 181-184.
- 4.Krejcie, R.V.,& Morgan D.W.(1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*. 30(3) 607-610.
5. Best, John W. 1977. *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc.

- 6.เยาวดี สุวรรณาคะ, บุญสืบ โสโสมและกนกอร ชาวเวียง. (2557). รูปแบบการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ 34(4) กันยายน- ธันวาคม: 162-171.
- 7.Ličen S, Prosen M. The development of cultural competences in nursing students and their significance in shaping the future work environment: a pilot study. BMC Med Educ. 2023 Nov 1;23(1):819. doi: 10.1186/s12909-023-04800-5. PMID: 37915004; PMCID: PMC10621240.
- 8.นราตรี อภิชัยเจริญ. (2561). สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลกรุงเทพ ภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการพยาบาล, คณะพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- 9.ธานีพะย เจ๊ะอาลีและเจ๊ะยารีเยาะ เจ๊ะเซ๊ะ.(2562). สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 30(2) พฤษภาคม- สิงหาคม: 148-154.
- 10.รุ่งนภา จันทรา, สุทธนันท์ กัลป์กะ, อติญาณ ศรีเกษตริน, ดาราวรรณ ร่องเมืองและรศยานภิศ รัชตะวรรณ. (2563). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วารสารกระทรวงสาธารณสุข 30(1) มกราคม-เมษายน: 35-46.
- 11.มยุรี ลีกำเนิดไทย และอารี ชิวเกษมสุข.(2558). สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลปทุมธานี. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ 9(2) กรกฎาคม-ธันวาคม: 32- 38.